

चाणक्य मंडल परिवार

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक CMPT000

BOOKLET No.

प्रश्नपुस्तिका

एकूण प्रश्न : 50

एकूण गुण : 100

वेळ : 1 (एक) तास

प्राचीन भारताचा इतिहास - 5

सूचना

- (1) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.
- (2) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 50 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.
- (3) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनात बॉलपेनने लिहावा.
- (4) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे.
- (5) ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.
- (6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.
- (7) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत.
- (8) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच “उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरांसाठी एक चतुर्थांश गुण वजा करण्यात येतील”.
- (9) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे.

परीक्षा-क्रमांक

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*****

चाणक्य मंडल परिवार

1) बाबरचे भारतासाठी खालीलपैकी कोणते महत्त्वपूर्ण योगदान नव्हते?

1) कला आणि संस्कृतीचा प्रचार	2) मुघल साम्राज्याची स्थापना
3) न्यायालयीन भाषा म्हणून फारसीचा परिचय	4) दिल्लीतील लाल किल्ल्याचे बांधकाम

Which of the following was NOT a significant contribution of Babur to India?

1) Promotion of art and culture	2) Establishment of the Mughal Empire
3) Introduction of Persian as the court language	4) Construction of the Red Fort in Delhi

2) बाबरने भारतात कोणती स्थापत्य रचना बांधली जी नंतर त्याची समाधी बनली?

1) हुमायूनची कबर	2) कुतुबमिनार
3) बाबरी मशीद	4) बाग-ए-बाबर

Which architectural structure was built by Babur in India that later became his mausoleum?

1) Humayun's Tomb	2) Qutub Minar
3) Babri Masjid	4) Bagh-e-Babur

3) अकबराने पहिल्यांदा जिझिया कर कोणत्या वर्षी संपवला?

1) 1564	2) 1567
3) 1565	4) 1566

In which year Akbar ended the Jiziya Tax for the first time?

1) 1564	2) 1567
3) 1565	4) 1566

4) कोणत्या मुघल सम्राटाने ब्रिटीश ईस्ट इंडिया कंपनीला 3,000 रुपयांच्या वार्षिक पेमेंटच्या बदल्यात शुल्क मुक्त व्यापाराची परवानगी देणारा शाही हुकूम जारी केला?

1) बहादूर शाह	2) शाह आलम
3) जहांदर शाह	4) फारुखसियार

Which Mughal emperor issued a royal decree to the British East India Company, allowing duty-free trade in return for an annual payment of Rs 3,000?

1) Bahadur Shah	2) Shah Alam
3) Jahandar Shah	4) Farrukhsiyar

5) अकबरनामाच्या दुसऱ्या खंडात _____ ची नोंद आहे.

1) अकबराचे पूर्वज	2) अकबराचा कारभार
3) अकबराच्या कारकिर्दीतील घटना	4) अकबराच्या लढाया

The second volume of the Akbar Nama recorded the _____.

1) Akbar's ancestors	2) Akbar's administration
3) Events of Akbar's reign	4) Akbar's battles

- 6) मुघल प्रांतीय प्रशासनाबाबत खालीलपैकी कोणते विधान योग्य आहे?
 अ) प्रांतीय प्रशासनाचा प्रमुख हा राज्यपाल (सुभेदार) होता जो थेट सम्राटाला अहवाल देत असे.
 ब) कानुंगो, चौधरी आणि काझी हे सरकार स्तरावर प्रशासनासाठी जबाबदार होते.
 क) स्थानिक उद्योगप्रभू, जमीनदार आणि मुघल सम्राटाचे प्रतिनिधी यांच्यातील संबंध नेहमीच सौहार्दपूर्ण होते.

- 1) केवळ अ
 3) केवळ क

- 2) केवळ ब आणि क
 4) केवळ अ आणि क

Which of the following statements about Mughal provincial administration is correct?

- a) The head of the provincial administration was the Governor (Subhadar) who reported directly to the Emperor.
 b) Kanungo, Chaudhary and Kazi were responsible for administration at the government level.
 c) Relations between local industrialists, landlords and representatives of the Mughal Emperor were always cordial.

Select the correct answer using the following options:

- 1) Only a
 3) Only c

- 2) b and c only
 4) Only a and c

- 7) मुघलांच्या पतनाच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या.
 अ) शीख, मराठा, जाट आणि राजपूत यांच्याशी झालेल्या युद्धांमुळे मुघल साम्राज्याची संपत्ती संपुष्टात आली होती.
 ब) औरंगजेबाचे उत्तराधिकारी कमकुवत होते आणि ते दुफळीतील सरदारांच्या कारस्थानांचे आणि कारस्थानांचे बळी ठरले.
 क) परकीय आक्रमणांमुळे मुघलांची उरलेली ताकद संपुष्टात आली आणि विघटनाची प्रक्रिया वेगवान झाली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने योग्य आहे/त?

- 1) केवळ अ आणि ब
 3) केवळ ब आणि क

- 2) केवळ क
 4) अ, ब आणि क

Consider the following statements regarding the fall of the Mughals.

- a) Wars with the Sikhs, Marathas, Jats and Rajputs had depleted the wealth of the Mughal Empire.
 b) Aurangzeb's successors were weak and fell prey to the intrigues and intrigues of factional chieftains.
 c) Foreign invasions decimated the remaining strength of the Mughals and accelerated the process of disintegration.

Which of the above statement/s is/are correct?

- 1) Only a and b
 3) b and c only

- 2) Only c
 4) a, b and c

- 8) मुघल दरबारातील बखरी कोणत्या भाषेत लिहिल्या गेल्या होत्या?
1) संस्कृत	2) हिंदी
3) उर्दू	4) फारसी
- In which language were the goats of the Mughal court written?
1) Sanskrit	2) Hindi
3) Urdu	4) Farsi

- 9) औरंगजेबाबद्दल खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे?
- 1) त्याने सौर दिनदर्शिकेऐवजी चांद्र दिनदर्शिका सुरू केली.
  - 2) त्याने झरोखा दर्शन थांबविले.
  - 3) त्याने लाहोर येथे बादशाही मशिदीची निर्मिती केली.
  - 4) त्याने इतिहास लेखनावर जोर दिला
- Which of the following statements about Aurangzeb is incorrect?
- 1) He introduced lunar calendar instead of solar calendar.
  - 2) He stopped Zharokha darshan.
  - 3) He built the Badshahi Mosque in Lahore.
  - 4) He emphasized on writing history

- 10) खालीलपैकी कोण मुघल शासकांनी जमिनीच्या गुणवत्तेच्या आधारावर शेतजमिनीचे चार वर्गात वर्गीकरण केले?
1) औरंगजेब	2) हुमायून
3) अकबर	4) शहाजहान
- Who among the following Mughal rulers categorised agricultural land into four categories on the basis of the quality of land?
1) Aurangzeb	2) Humayun
3) Akbar	4) Shahjahan

- 11) कोणत्या लढाईत बाबरचा इब्राहिम लोदीवर विजय झाला, ज्यामुळे भारतात मुघल साम्राज्याची स्थापना झाली?
1) खानवाची लढाई	2) पानिपतची लढाई
3) घागराची लढाई	4) चंदेरीची लढाई
- Which battle marked Babur's victory over Ibrahim Lodi, leading to the establishment of the Mughal Empire in India?
1) Battle of Khanwa	2) Battle of Panipat
3) Battle of Ghagra	4) Battle of Chanderi

12) मुघल सम्राटांपैकी कोणाला त्याच्या धार्मिक सहिष्णुतेसाठी ओळखले जाते आणि त्यांनी दीन-ए-इलाही धार्मिक चळवळ सुरू केली?

1) हुमायून	2) अकबर
3) जहांगीर	4) औरंगजेब

Who among the Mughal Emperors was known for his religious tolerance and initiated the Din-i-Ilahi religious movement?

1) Humayun	2) Akbar
3) Jahangir	4) Aurangzeb

13) ऐन-ए-अकबरी बद्दल खालील विधाने विचारात घ्या आणि योग्य पर्याय निवडा?

- अ) ते अबुल फझलने लिहिले होते.
 ब) यात पिके, किमती, महसूल आणि मजुरी इत्यादींविषयी समृद्ध सांख्यिकीय तपशील आहेत.
 क) हे अकबराच्या पूर्वजांच्या तपशीलाशी संबंधित आहे.

1) अ आणि ब	2) ब आणि क
3) अ आणि क	4) अ, ब आणि क

Consider the following statements about Ain-i-Akbari and choose the correct option?

- a) It was written by Abul Fazl.
 b) It has rich statistical details about crops, prices, revenues and wages etc.
 c) It deals with details of Akbar's ancestors.

1) a and b	2) b and c
3) a and c	4) a, b and c

14) खालीलपैकी कोणते चित्रकार जहांगीरच्या दरबारात होते?

अ) अब्दुस समद	ब) अबुल हसन
क) उस्ताद मन्सूर	ड) मीर सय्यद अली

खालील योग्य उत्तर निवडा.

1) अ, ब आणि ड	2) ब, क आणि ड
3) ब आणि क	4) अ, ब, क आणि ड

Which of the following painters were in Jahangir's court ?

a) Abdus Samad	b) Abul Hasan
c) Ustad Mansur	d) Mir Sayyid Ali

Choose the correct answer?

1) a, b and d	2) b, c and d
3) b and c	4) a, b, c and d

15) औरंगजेबाच्या मृत्यूनंतर राज्य करणाऱ्या खालील मुघल शासकांची कालक्रमानुसार मांडणी करा.

(i) बहादूर शाह I	(ii) फारुख सियार
(iii) रफी-उद दराजत	(iv) जहांदर शाह

खालील योग्य उत्तर निवडा ?

1) (i), (ii), (iii), (iv)	2) (i), (iii), (iv), (ii)
3) (i), (iv), (ii), (iii)	4) (i), (iii), (ii), (iv)

Arrange in a chronological sequence the following Mughal rulers who ruled after Aurangzeb's death:

(i) Bahadur Shah I	(ii) Farrukh Siyar
(iii) Rafi-ud Darajat	(iv) Jahandar Shah

Choose the correct answer ?

1) (i), (ii), (iii), (iv)	2) (i), (iii), (iv), (ii)
3) (i), (iv), (ii), (iii)	4) (i), (iii), (ii), (iv)

16) खालीलपैकी कोण मुघल सम्राटांनी मुघल राजधानी आग्रा येथून दिल्लीत हलवली?

1) शाहजहान	2) हुमायून
3) औरंगजेब	4) अकबर

Who among the following Mughal Emperors shifted the Mughal capital from Agra to Delhi?

1) Shah Jahan	2) Humayun
3) Aurangzeb	4) Akbar

17) खाली दोन विधाने दिली आहेत, एकाला प्रतिपादन (A) आणि दुसरे कारण (R) असे आहे.

प्रतिपादन (A) : फतेहपूर सिक्री येथील बुलंद दरवाजा अकबराने 1602 मध्ये बांधला होता.

कारण (R) : त्याला त्याच्या गुजरातच्या विजयाचे स्मरण करायचे होते.

योग्य उत्तर निवडा:

- 1) A सत्य आहे पण R असत्य आहे.
- 2) A असत्य आहे पण R सत्य आहे.
- 3) A आणि R दोन्ही सत्य आहेत पण R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण नाही.
- 4) A आणि R दोन्ही सत्य आहेत आणि R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण आहे.

Given below are two statements, one is as Assertion (A) and the other as Reason (R).

Assertion (A) : The Buland Darwaza at Fatehpur Sikri was built by Akbar in 1602.

Reason (R) : He wanted to commemorate his conquest of Gujarat.

Select the correct answer :

- 1) A is true but R is false
- 2) A is false but R is true
- 3) Both A and R are true but R is not a correct explanation of A
- 4) Both A and R are true and R is the correct explanation of A

18) कोणत्या मुघल सम्राटाने 'मकसूदाबाद' नावाचे शहर वसवले जे नंतर मुर्शिदाबाद म्हणून प्रसिद्ध झाले?

1) बहादूर शाह जफर	2) शहाजहान
3) हुमायून	4) अकबर

Which Mughal emperor built the city called 'Maksudabad' later popularly known as Murshidabad?

1) Bahadur Shah Zafar	2) Shah Jahan
3) Humayun	4) Akbar

19) गुजरातवरील विजयाच्या स्मरणार्थ, अकबराने फतेहपूर सिक्री येथे भारताचे सर्वोच्च प्रवेशद्वार 'गेट ऑफ मॅग्निफिसन्स' बांधले. या गेटवेचे दुसरे नाव काय आहे?

1) काश्मिरी गेट	2) बुलंद दरवाजा
3) इंडिया गेट	4) गेटवे ऑफ इंडिया

To commemorate his victory over Gujarat, Akbar built 'Gate of Magnificence' the highest gateway of India at Fatehpur Sikri. What is another name for this gateway?

1) Kashmiri Gate	2) Buland Darwaza
3) India Gate	4) Gateway of India

20) शाहजहानची मुलगी _____ हिने शाहजहानाबाद (दिल्ली) या नवीन राजधानीच्या अनेक वास्तुशिल्प प्रकल्पात भाग घेतला.

1) गुलबदन बेगम	2) रोशन आरा
3) जहाँआरा	4) बेगम इशरत

Shah Jahan's daughter _____ participated in many architectural project of the new capital of Shahjahanabad (Delhi) .

1) Gulbadan Begum	2) Roshanara
3) Jahanara	4) Begum Ishrat

21) 1576 मध्ये हल्दीघाटीची लढाई मुघल सम्राट अकबर आणि सिसोदिया राजपूतांनी समर्थित कोणत्या राजपूत शासक यांच्यात झाली होती?

1) राणा संग	2) राणा प्रताप
3) राजा मानसिंग	4) राजा बिरबल

The Battle of Haldighati in 1576 was fought between the Mughal Emperor Akbar and which Rajput ruler supported by the Sisodiya Rajputs?

1) Rana Sanga	2) Rana Pratap
3) Raja Man Singh	4) Raja Birbal

22) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या कारभारात पंडित राव (पद) यांचे कार्य काय होते?

1) परराष्ट्र व्यवहार	2) धर्मादाय आणि धार्मिक व्यवहार
3) महालेखापाल	4) न्याय

What was the role of Pandit Rao (position) in the administration of Chhatrapati Shivaji Maharaj?

1) Foreign Affairs	2) Charitable and religious affairs
3) Accountant General	4) justice

23) पेशव्यांचा कोणता क्रम योग्य आहे?

- 1) बाजीराव प्रथम, बाळाजी बाजीराव, बाळाजी विश्वनाथ, नानासाहेब
- 2) बाळाजी बाजीराव, बाळाजी विश्वनाथ, बाजीराव प्रथम, नानासाहेब
- 3) नानासाहेब, बाळाजी बाजीराव, बाळाजी विश्वनाथ, बाजीराव प्रथम
- 4) बाळाजी विश्वनाथ, बाजीराव प्रथम, बाळाजी बाजीराव, नानासाहेब

Which order of Peshwas is correct?

- 1) Bajirao first, Balaji Bajirao, Balaji Vishwanath, Nanasahab
- 2) Balaji Bajirao, Balaji Vishwanath, Bajirao the First, Nanasahab
- 3) Nanasahab, Balaji Bajirao, Balaji Vishwanath, Bajirao first
- 4) Balaji Vishwanath, Bajirao the First, Balaji Bajirao, Nanasahab

24) मराठा राजवटीतील 'सरदेशमुखी' म्हणजे काय होते?

1) पेशवे समकक्ष पदनाम	2) मराठा राजवटीत एक नाणे
3) महसुलावर आकारलेला कर	4) छत्रपती शिवाजी महाराजांना दिलेले नाव

What was 'Sardeshmukhi' in Maratha rule?

1) Peshwa equivalent designation	2) A coin during Maratha rule
3) Tax levied on revenue	4) A name given to Chhatrapati Shivaji Maharaj

25) पानिपतचे तिसरे युद्ध मराठे आणि अफगाणिस्तानचा शासक अहमद शाह दुर्रानी यांच्यात कोणत्या वर्षी झाली?

1) 1526	2) 1556
3) 1761	4) 1661

In which year was the third battle of Panipat fought between the Marathas and Ahmad Shah Durrani, the ruler of Afghanistan?

1) 1526	2) 1556
3) 1761	4) 1661

26) होळकर घराण्याची स्थापना कोणी केली?

1) यशवंतराव होळकर	2) मल्हारराव होळकर
3) अहिल्याबाई होळकर	4) शिवाजीराव होळकर

Who founded the Holkar dynasty?

1) Yashwant Rao Holkar	2) Malhar Rao Holkar
3) Ahilya Bai Holkar	4) Shivaji Rao Holkar

27) मराठा प्रशासनात अष्ट प्रधान (आठ मंत्र्यांची परिषद) प्रणाली कोणी स्थापन केली?

1) छत्रपती शिवाजी महाराज	2) पेशवा बाळाजी विश्वनाथ
3) बाजीराव I	4) नाना फडणवीस

Who established of the Ashta Pradhan (Council of Eight Ministers) system in Maratha administration?

1) Chhatrapati Shivaji Maharaj	2) Peshwa Balaji Vishwanath
3) Baji Rao I	4) Nana Fadnavis

28) कोणत्या मुघल सम्राटाने छत्रपती शिवाजी महाराजांना आग्रा येथे आमंत्रण दिल्यानंतर त्यांना कैद करण्याचा प्रयत्न केला?

1) औरंगजेब	2) शहाजहान
3) जहांगीर	4) अकबर

Which Mughal emperor attempted to imprison Chhatrapati Shivaji Maharaj after inviting him to Agra?

1) Aurangzeb	2) Shah Jahan
3) Jahangir	4) Akbar

29) पुरंदरच्या तहाचे महत्त्व काय होते?

- 1) यामुळे मराठे आणि ब्रिटिश ईस्ट इंडिया कंपनी यांच्यातील संघर्ष संपुष्टात आला.
- 2) पानिपतच्या तिसऱ्या लढाईत मराठ्यांचा पराभव झाला.
- 3) याने दख्खन प्रदेशावर मराठा साम्राज्याचे वर्चस्व प्रस्थापित केले.
- 4) हा छत्रपती शिवाजी आणि औरंगजेब यांच्यातील शांतता करार होता.

What was the significance of the Treaty of Purandar?

- 1) It ended the conflict between the Marathas and the British East India Company.
- 2) It marked the defeat of the Marathas in the Third Battle of Panipat.
- 3) It established the Maratha Empire's supremacy over the Deccan region.
- 4) It was a peace treaty between Chhatrapati Shivaji and Aurangzeb.

30) छत्रपती शिवाजी महाराजांचा मराठा साम्राज्याचा राजा म्हणून राज्याभिषेक कोणत्या वर्षी झाला?

1) 1645	2) 1674
3) 1707	4) 1720

In which year was Chhatrapati Shivaji Maharaj crowned as the king of the Maratha Empire?

1) 1645	2) 1674
3) 1707	4) 1720

31) 1782 मध्ये इंग्रजांशी सालबाईचा तह करणारा मराठा नेता कोण होता?

1) महादजी शिंदे	2) पेशवा माधवराव I
3) नाना फडणवीस	4) रघुनाथराव

Who was the Maratha leader who signed the Treaty of Salbai with the British in 1782?

1) Mahadji Shinde	2) Peshwa Madhavrao I
3) Nana Fadnavis	4) Raghunathrao

32) कोणता मराठा नेता त्याच्या प्रशासकीय सुधारणा आणि मजबूत नौदलासाठी प्रसिद्ध होता?

1) पेशवे बाळाजी बाजीराव	2) रघुनाथराव
3) नाना फडणवीस	4) महादजी शिंदे

Which Maratha leader was known for his administrative reforms and a strong navy?

1) Peshwa Balaji Baji Rao	2) Raghunathrao
3) Nana Fadnavis	4) Mahadji Shinde

33) 1779 मधील वडगावची लढाई कोणत्या परकीय सत्तेविरुद्ध मराठ्यांचा महत्वपूर्ण विजय होता?

1) फ्रेंच	2) पोर्तुगीज
3) ब्रिटिश	4) डच

The Battle of Wadgaon in 1779 was a significant victory for the Marathas against which foreign power?

1) French	2) Portuguese
3) British	4) Dutch

34) काश्मीरमधील श्रीनगरमध्ये शालीमार बाग कोणत्या मुघल सम्राटाने बांधली?

1) बाबर	2) हुमायून
3) अकबर	4) जहांगीर

Which Mughal emperor built the Shalimar Bagh in Srinagar, Kashmir?

1) Babur	2) Humayun
3) Akbar	4) Jahangir

- 35) मुघल सम्राटांपैकी कोण प्रसिद्ध कवी आणि संगीतकार होते आणि त्यांनी 'जफर' (विजय) ही पदवी घेतली होती?
- 1) हुमायून
2) औरंगजेब
3) जहांगीर
4) बहादूर शाह दुसरा
- Who among the Mughal Emperors was a renowned poet and musician and took the title 'Zafar' (Victory) ?
- 1) Humayun
2) Aurangzeb
3) Jahangir
4) Bahadur Shah II
-
- 36) कोणता मुघल सम्राट कला आणि संस्कृतीच्या आवडीसाठी प्रसिद्ध होता आणि फतेहपूर सिक्रीच्या बांधकामाचे श्रेय त्याला दिले जाते?
- 1) अकबर
2) बाबर
3) शहाजहान
4) जहांगीर
- Which Mughal Emperor was known for his interest in arts and culture and is credited with the construction of Fatehpur Sikri?
- 1) Akbar
2) Babur
3) Shah Jahan
4) Jahangir
-
- 37) मुघल साम्राज्यातील सर्वोच्च प्रशासकीय पद कोणते होते जे महसूल संकलन आणि प्रांताच्या सामान्य प्रशासनावर देखरेख ठेवण्यासाठी जबाबदार होते?
- 1) दिवाण
2) सुभेदार
3) मनसबदार
4) वजीर
- What was the highest administrative position in the Mughal Empire responsible for supervising revenue collection and general administration of a province?
- 1) Diwan
2) Subedar
3) Mansabdar
4) Wazir
-
- 38) मुघल प्रशासनात शाही खजिन्याचा अर्थमंत्री किंवा नियंत्रक कोण होता?
- 1) दिवाण
2) सुभेदार
3) मनसबदार
4) वजीर
- Who was the finance minister or controller of the royal treasury in the Mughal administration?
- 1) Diwan
2) Subedar
3) Mansabdar
4) Wazir
-
- 39) मुघल प्रशासकीय व्यवस्थेत मनसबदाराची प्राथमिक जबाबदारी कोणती होती?
- 1) कर गोळा करणे
2) कायदा व सुव्यवस्था राखणे
3) लष्करी सेवा प्रदान करणे
4) धार्मिक घडामोडींवर देखरेख करणे
- What was the primary responsibility of a Mansabdar in the Mughal administrative system?
- 1) Collecting taxes
2) Maintaining law and order
3) Providing military service
4) Overseeing religious affairs

40) कोणत्या शासकाने हुमायूनचा पराभव केला आणि हुमायूनच्या पुनरागमनापूर्वी थोड्या काळासाठी मुघल साम्राज्याचा ताबा घेतला?

1) शेरशाह सुरी	2) राणा सांगा
3) इब्राहिम लोदी	4) हेमू

Which ruler defeated Humayun and took control of the Mughal Empire for a short period before Humayun's eventual return?

1) Sher Shah Suri	2) Rana Sanga
3) Ibrahim Lodi	4) Hemu

41) "ऐन-ए-अकबरी" या प्रसिद्ध पर्शियन ग्रंथाचे लेखक कोण होते?

1) बिरबल	2) तानसेन
3) अबुल फजल	4) राजा तोडर मल

Who was the author of the famous Persian work, "Ain-i-Akbari"?

1) Birbal	2) Tansen
3) Abul Fazl	4) Raja Todar Mal

42) कान्होजी आंग्रे यांच्या नेतृत्वाखालील मराठा नौदल भारतातील कोणत्या प्रदेशात विशेष प्रबळ होते?

1) अरबी समुद्र	2) बंगालचा उपसागर
3) हिंदी महासागर	4) अंदमान समुद्र

The Maratha navy, led by Kanhoji Angre, was particularly dominant in which region of India?

1) Arabian Sea	2) Bay of Bengal
3) Indian Ocean	4) Andaman Sea

43) ईस्ट इंडिया कंपनीला सुरतमध्ये व्यापारी चौकी स्थापन करण्यासाठी फर्मान (शाही हुकूम) देण्यात आला तेव्हा मुघल सम्राट कोण होता?

1) जहांगीर	2) औरंगजेब
3) शहाजहान	4) बहादूर शाह I

Who was the Mughal Emperor when the East India Company was granted a firman (royal decree) to establish a trading post in Surat?

1) Jahangir	2) Aurangzeb
3) Shah Jahan	4) Bahadur Shah I

44) कोणत्या मुघल सम्राटाने नववे शीख गुरू गुरू तेग बहादूर यांना इस्लाम धर्म स्वीकारण्यास नकार दिल्याने फाशी दिली?

1) जहांगीर	2) बाबर
3) औरंगजेब	4) शहाजहान

Which Mughal emperor executed Guru Tegh Bahadur, the ninth Sikh Guru, for refusing to convert to Islam?

1) Jahangir	2) Babur
3) Aurangzeb	4) Shah Jahan

45) कोणत्या मुघल सम्राटाने "सती" प्रथेवर बंदी घातली होती?

1) औरंगजेब	2) जहांगीर
3) अकबर	4) शहाजहान

Which Mughal emperor banned the practice of "Sati"?

1) Aurangzeb	2) Jahangir
3) Akbar	4) Shah Jahan

46) अकबराच्या काळात मुघल दरबाराला भेट देणारा पहिला युरोपियन प्रवासी कोण होता?

1) वास्को द गामा	2) मार्को पोलो
3) इब्र बतूता	4) थॉमस रो

Who was the first European traveler to visit the Mughal court during the reign of Akbar?

1) Vasco da Gama	2) Marco Polo
3) Ibn Battuta	4) Thomas Roe

47) खालीलपैकी कोण शाहजहानची मुलगी होती आणि नंतर ती स्वतः एक प्रमुख शासक बनली?

1) जहाँआरा बेगम	2) रोशन आरा बेगम
3) मुमताज	4) नूरजहाँ

Who among the following was the daughter of Shah Jahan and later became a prominent ruler in her own right?

1) Jahanara Begum	2) Roshanara Begum
3) Mumtaz	4) Nur Jahan

48) दिल्लीतील लाल किल्ला आणि इतर अनेक उल्लेखनीय मुघल वास्तूंचे शिल्पकार कोण होते?

1) उस्ताद अहमद लाहौरी	2) उस्ताद इसा
3) उस्ताद हमीद	4) उस्ताद मिराक मिर्झा घियास

Who was the architect of the Red Fort in Delhi and many other notable Mughal structures?

1) Ustad Ahmad Lahauri	2) Ustad Isa
3) Ustad Hamid	4) Ustad Mirak Mirza Ghiyas

49) अबुल फझलने लिहिलेल्या कोणत्या प्रसिद्ध पुस्तकात अकबराच्या कारकिर्दीचा इतिहास आणि प्रशासनाचे दस्तऐवजीकरण आहे?

1) ऐन-ए-अकबरी	2) अकबरनामा
3) तुझुक-ए-जहांगीरी	4) बाबरनामा

Which famous book written by Abul Fazl documented the history and administration of Akbar's reign?

1) Ain-i-Akbari	2) Akbarnama
3) Tuzuk-i-Jahangiri	4) Baburnama

50) खालीलपैकी शाहजहानचा मोठा मुलगा कोण होता आणि त्याचा भाऊ औरंगजेबाने त्याला कैद केले होते?

1) दारा शिकोह	2) मुराद बक्ष
3) शाह शुजा	4) औरंगजेब 2

Who among the following was the eldest son of Shah Jahan and was imprisoned by his brother Aurangzeb?

1) Dara Shikoh	2) Murad Baksh
3) Shah Shuja	4) Aurangzeb 2